Spuitenruil in WGC Brugse Poort: een pilootproject. Drempels en facilitators voor implementatie

Haio: HOLAIL MOHAMED Rana , U.G.
Promotor: Matthys Frieda
Praktijkopleider: ROGGHE Lies

Context: Het Wijkgezondheidscentrum (WGC) Brugse Poort en de apothekers in de wijk werden door het buurtcomité gevraagd om deel te nemen aan het project spuitenruil. Dit naar aanleiding van verschillende prikaccidenten met zwerfspuiten in het nabijgelegen park, en de verworven naam van de wijk als drugswijk ('De Drugse Poort'). Het heeft verschillende jaren geduurd alvorens het WGC besliste om in te stappen in het project. Vanaf januari 2017 was het mogelijk voor I.V.-druggebruikers die in het WGC als patiënt zijn ingeschreven, om hun gebruikte spuiten te ruilen voor propere in het WGC. Dit is het eerste wijkgezondheidscentrum in Vlaanderen dat deelneemt aan het spuitenruil programma.

Onderzoeksvraag: We wilden het verloop van dit pilootproject gedurende anderhalf jaar intensief opvolgen. Ten tweede wilden we onderzoeken wat de drempels en facilitators voor deelname waren bij de hulpverleners voor én tijdens implementatie het project. Bijkomend wilden we toetsen of er zaken waren die anders verliepen dan verwacht, en of er verbeterpunten waren voor het project.

Methode: Eerst werd een literatuurstudie uitgevoerd naar drempels en facilitators bij hulpverleners voor implementatie van spuitenruil in een wijkgezondheidscentrum. Nadien werden de onderzoeksvragen onderzocht aan de hand van ten eerste een content analyse van verslagen van de vergaderingen voorafgegaan aan de beslissing tot deelname aan het project. Ten tweede deden we interviews met twee deelnemende apothekers uit de wijk en twee dicht betrokken huisartsen en de gezondheidspromotor van het WGC en ten slotte deden we focusgroepsgesprekken met de verschillende betrokken disciplines (artsen, verpleging en onthaal).

Resultaten: Het project werd positief geëvalueerd over de hele lijn. Er kwamen twee patiënten voor spuitenruil in het WGC en er werd een zeer hoog aantal spuiten geruild. De belangrijkste drempels voor deelname alvorens de start van het project waren angst voor negatieve ervaringen en angst voor een te grote toestroom van gebruikers naar de praktijk. Tijdens het project werden deze (negatieve) verwachtingen geen realiteit. De belangrijkste facilitator om deel te nemen was de vraag van de buurt mee te helpen aan reductie van het aantal zwerfspuiten in de wijk. Een andere belangrijke facilitator voor de start was een goede kennis van de doelstellingen en effectiviteit van spuitenruil. Tijdens het project was de ondersteuning van de spuitenruilcoördinator een zeer belangrijke facilitator.

Conclusie: Het spuitenruil project in WGC Brugse Poort kende een succesvol, positief verloop. Er werd een hoog aantal spuiten geruild in dit eerste jaar. Ondanks de negatieve verwachtingen en angsten van velerlei aard, heeft er zich geen enkel incident voorgedaan. De verpleging gaf aan dat patiënten die aan spuitenruil konden doen in het WGC tevreden waren. Spuitenruil in dit WGC als antwoord op een vraag van de buurt is een stap in de goede richting naar een meer kwalitatieve zorg voor een kwetsbare patiëntengroep alsook naar de reductie van overlast en zwerfspuiten. Extra schadebeperkende maatregelen blijken echter nodig om het aantal zwerfspuiten in de buurt zichtbaar te kunnen verminderen.